

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibvs Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

29. Aliæ quæstiones ad eandem rem attinentes soluuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Missæ priuata celebrari antequam Primæ officium in choro sit factum, cum tamen publica, & solennis Missa ante Primam horam celebrari non possit. Sic Nauar. de Orat. cap. 3. num. 70. Syluest. Missa. l. quest. 6. nisi hoc sit contra præceptum superioris, vel statutum, vel consuetudinem alicuius receptam. Angel. Miss. nu. 42.

Cap. XXIX.

Aliæ quæstiones ad eandem rem atinentes soluantur.

Primo queritur, An ad Missæ sacrificium requirantur duo vt minimum, qui præsententur, & respondere queant? Quæstio hæc mouetur propter id, quod habetur in cap. Hoc quoque, de consecr. dist. 1. Vbi ex Sothere Pontifice statutum est: Nullus presbyterorum Missarum solennia celebrare presumat, nisi duobus presentibus, sibi que respondentibus, & ipse tertius habeatur. Quia cum pluraliter ab eo dicitur, Dominus vobiscum, & illud in secretis, Orate fratres, aptissime conuenit, vt ipse salutationi respondeatur. Hugo eiuſmodi Decreto permotus, duos sensit oportere præsentem adesse in Missæ sacrificio. At Hostiensis, Glossa, & communis opinio Theologorum, & Canonici iuris interpretum, & Summorum docet vnum sufficere præsentem, qui respondere queat, & hoc iam vltus comprobauit. Nam Sacerdos non raro aliquando sacrificat vno tantum ministro adstante. Ad Sothereis verò Pontificis decretum variè respondent auctores. S. Thomas 3. part. quest. 83. art. 3. ad 12. putat illud intelligi de Missa publica, & solenni, non priuata. Innocentius III. lib. 2. de Mysteriorum Missæ, cap. 25. Aliud est, inquit, necessitatis articulus, & aliud religionis contemptus, hoc est, ex Decr. Sothereis: nullus n. ex contemptu celebrare debet vno tantum adstante: at dum vrget necessitas, Sacerdos ministro vno præsentem celebrare potest.

Alexander verò 4. p. q. 36. m. 5. Quædam ait antiquitas statuta erant ob reuerentiam tanti mysterij, quæ postea ob utilitatem, vel necessitatem antiquata sunt. In hac specie, aucto Presbyterorum numero, ne libertas celebrandi minuat, necessum fuit, & vtile, Missæ sacrum vno adstante celebrare. Glossa probat à simili ducto argumento, vnum præsentem ministrum sufficere: quia in cap. Quæstio, de verborum signific. Alexander responder. Sacerdotem vno tantum Clerico præsentem posse Sacramentum Extreme vnctionis ministrare. Sed certè simplicius & facilius responderi potest. Sothereis decreto contrariam consuetudinem vsu receptam derogasse: præsertim cum Sacerdotum nullam plebem sibi subiectam habentium numerus auctus fuerit.

Cæterum adhuc vrget id, quod in decreto Sothereis dicitur: Ideo duos, vt minimum præsentem adesse oportere, vt aptè conueniant ea, quæ Sacerdos numero multitudinis dicit in Missa, Dominus vobiscum: Et, Orate fratres. Quare dubiæ est quæstio, an postquam introductus est vsus, vt Sacerdos vno tantum præsentem sacris operetur, retineantur aptè & commodè ea, quæ olim pluribus adstantibus aptissime dicebantur? Petrus Damianus de hac salutatione integrum librum edidit, quem inscripsit Dominus vobiscum: vbi

primùm ostendit, ea salutatione etiam vti debere eos, qui preces Canonicas soli recitant. Innocentius III. ait verè dici, Dominus vobiscum; eò quòd Angeli Dei adstant orantibus, iuxta illud Psalmi 137. In conspectu Angelorum psallam tibi. Quilibet item homo habet Angelum ad suam custodiam deputatum Acto. 12. & Match. 18. Illi igitur, inquit, habemus in oratione participes, quos habebimus in glorificatione confortes. Sic ille, At Alexander, & S. Thomas opinantur Sacerdotem ita loquentem, cum Ecclesia sermonem habere, cuius personam gerit minister ille, qui Sacerdoti sacrificanti interuenit. Sanè retenta sunt verba antiqua ob honorem, & venerationem antiquitatis: & cum ita loquimur, mentem aliò conuertimus ad prescens illum, & veterem Ecclesiæ morem, cuius memoriam reuocamus.

Secundò queritur, An minister, qui solus præsentis adest, debeat iure vir esse, an non? Respondeo, in cap. Inhibendum, de Cohabitat. Clericorum, ex Concilio Moguntino sic haberi. Inhibendum quoque est, vt nulla femina presumat accedere, aut Presbytero ministrare, aut inter cancellos stare, siue sedere. Et cap. sacras, dist. 23. ex Sothere asertitur: sacras ad Deo feminas, vel Monachas sacra vasa, vel sacras pallas penes vos coningere, & incensu circa altaria deferre perlatu est ad Apostolicam Sedem, quæ omni reprehensione & vituperatione plena sunt. Sotus in 4. dist. 13. q. 2. art. 5. ait: Forsan nec ob vllam necessitatem illud auderem citra dispensationem permittere propter indecentiam; citius auderem egomet mihi respondere, & ministrare, quam feminam ad id muneri admittere.

Tertiò queritur, Fasne sit sacerdoti aliquando sine vilo prorsus ministro sacrificare? Glossa in cap. Hoc quoque, de consecr. dist. 1. Inclusus aliquis, & putat Eremita, solus Missam celebrare potest. Sic etiam Paludanus in 4. dist. 13. quest. 2. art. 1. & Turrecrem. cap. Hoc quoque, de consecr. dist. 1. Id probant à simili, quia in cap. Quæstio, de verb. signific. dicitur: Sacerdos vno præsentem Clerico, & etiam solus potest infirmum vngeri. Sed tamen inquit Sotus 4. dist. 13. quest. 2. art. 5. non est firma collectio, à Sacramento Extreme vnctionis ad sacrificium Missæ. Quare nisi grauis esset necessitas, vt in festo, quando sacerdos Missam audire nequit, nisi ipse solus celebret, nullatenus licet: immò forsàn, nisi magnus esset dies festus, & sacer, consultius erit non celebrare. At quia hæc sunt iuris scripti humani, citra dubium posset Eremita solus celebrare Romani Pontificis concessu. Hæc Sotus. Veritum est sacerdoti nullo adstante ministro Missæ sacrificium facere, vt patet Concilio Nannetensi, cap. 30 ad Brucardum lib. 3. Decreti, cap. 68. & apud Iuonem part. 3. cap. 70. & Concilio Moguntino, cap. 43. ac Basiliensi sess. 21. cap. 8. Vnde Alexander III. in cap. Proposuit, de filijs presbyteri, scribit: Non enim solus Presbyter Missarum solennia, vel alia Diuina Officia potest sine ministro celebrare. At propterea S. Laurentius, vt refert Ambrosius lib. 1. Officiorum, cap. 41. Sixto Pontifici, cum ad supplicium duceretur, dixit: Tu nunquam sacrificium sine ministro offerre consueueras. Sic ibi. Nihilominus tamen, si grauis necessitas premat, sacerdos sacrificare solus potest, vt Glossa communi consensu approbata tradidit in cap. Quæstio, de verborum signific. & in cap. Hoc quoque, de consecr. dist. 1. & Turrecrem, ibidem. Alexander 4. part. question.

37. de officio Missæ. §. 4. & Antonius Butrius in cap. 2. de vit. & honest. Cleric. nu. 11.

Quartò queritur, An Sacerdos sacrificans iure librum habere debeat in altari, qui Missarum ordinem, & formulam continet? Respondeo, nullum in iure communi hac de re extare decretum: Ratio tamè ipsa docet talè sacerdotem libro indigere; præsertim eo, qui Missæ Canonem contineat: Est enim hominis memoria admodum fragilis, & infirma. Quare communis opinio docet in lethale peccatum incurere eum sacerdotem, qui sine libro rem diuinam facere auderet, nam se graui periculo erroris obijceret. Hæc ex Beato Antonino part. 3. tit. 13. cap. 6. §. 6. Angel. Missæ. num. 37. Syluest. Missæ. 1. quæstion. 2. Tabien. Missæ. num. 11. Nauarro in Manual. cap. 25. num. 84. Sot. 4. dist. 13. q. 2. art. 4.

Quintò queritur, An sacerdos dum se vestibus sacris induit ad sacrificandum, iure debeat preces recitare Ecclesiæ more & instituto præscriptas, nam in præceptionibus, & regulis, siue Rubricis apertè statuitur, vti sacerdos Officij Ecclesiastici formulam seruet, at in ea præcipitur, vt eiusmodi preces sacerdos recitet, dum singulis se vestibus induit. Deinde vsu receptum est, vt huiusmodi preces recitentur. Respondeo, dubitandum non esse, quin adhiberi debeant. Sed quæstionis dubiæ est hæc earum omisio sacerdotem lethali culpæ subijciat? Ait Nauarrus in Manuali cap. 25. num. 73. & sequentibus. Si omnes omitterentur, & absque iusta aliqua causa, lethale peccatum admitti; omni etiam contempione sublata; non tamen si vna earum vel altera, etiam si scienter, & sine causa omitteretur. Alij tamen tam seueram non audent ferre sententiam de hac re, nisi earum precum despectio subesset. Sed certè probabilis est sententia Nauarri in hac parte.

Sextò queritur, An sacerdos in sacro faciendo præceptiones & regulas, quas Rubricas appellant, seruare necessario debeat? Respondeo, debere, & qui per contemptum omitteret, lethale sine dubio peccaret: qui verò iustam ob causam eas non seruaret aliquando, liber culpa à foret; vt si per ignorantiam, vel obliuionem, aut necessariam aliquam festinationem omitteret.

Sed dubiam id habet quæstionem, an lethale peccatum incurrat is, qui eas sine causa iusta, & probabili prætermittit scienter? quod est querere, an tantam vim habeant, vt eum, qui non seruat, lethalis peccati reum faciant? Quidam affirmant, alij verò negant. Nihil certi ex ipsis Regulis colligi potest. Sed probabilior est prima sententia.

Cap. XXX.

De Missæ sacrificio in vino, & aqua, & per Sacerdotem ieiunium facienda.

Primo queritur, An vino aquam miscere in calicis consecratione debeat sacerdos? Triahic queruntur: Primum, An si aqua vino non miscetur, valeat vini consecratio? Alterum, An

lege, & iure cogatur sacerdos vino aquam adiungere? Tertium, An aqua ante consecrationem in vinum nondum conuersa, in sanguinem Christi, vna cum vino mutetur? Primam quæstionem mouet id, quod habetur. cap. 1. de consecrat. dist. 2. ex Alexandro I. Non debet in calice Domini, aut vinum solum, aut aqua sola offerri, sed vtrumque permixtum, quia vtrumque ex latere eius in passione sua legitur profusus. Et in c. Sicur, eadem dist. 3. Cyprianus ait: In sacrificando calicem Domini, offerri aqua sola minime potest, quoniam nec vinum solum potest. Nā si vinum tantum quis offerat, sanguis Christi incipit esse sine Christo: quando enim vtrumque miscetur, & adunatione confusa sibi inuicem copulantur, tunc Sacramentum, & spirituale, & carnesse efficitur. Et statim subiicit: Si verò calix Domini non est aqua sola, & vinum solum, nisi vtrumque miscetur; quomodo nec corpus Domini potest esse sola farina, nisi vtrumque miscetur, & copulatum, & panis vnius compage solidationem. Et tandem docet, vinum absque aqua iuxta Christi traditionem non consecrari. Ex quibus omnibus hæc argumenta ducuntur. B. Cyprianus dicit, ex aqua sola sanguinem Christi non posse confici, nec ex vino solo. Similiter ait ex farina sola sine aspersione aquæ non posse Christi corpus consecrari, igitur nec sanguis ex vino sine aqua. Ait autem sanctus Cyprianus, iuxta traditionem Domini vinum esse aqua diluendum, ergo significat materiam calicis esse vtrumque, vino scilicet aqua mixtam. Et in capite. Cetero omnes, de consecrat. dist. 2. Ex Iulio I. adfertur: Non potest calix Domini aqua sola esse, aut vinum solum, nisi vtrumque miscetur. Nam cum in calice vino aqua miscetur, Christi populus adunatur, & credentium plebs ei, in quem credit, copulatur. Quod si vinum tantum quis offerat, sanguis Christi incipit esse sine nobis; si vero aqua sit sola, plebs incipit esse sine Christo. In capite Non oportet, eadem distinctione ex Martino I. dicitur: Non oportet aliud aliquid in Sacramento offerri præter vinum & aquam, & panem, que in typo Christi benedicuntur; quia dum in Cruce Christus penderet, de corpore eius effusus sanguis, & aqua.

Constans est Theologorum opinio, vini consecrationem valere etiam sine aqua. Sic Magister ac Theologi in quarto distinctione 11. Ad id verò, quod obijciatur ex sanctis Patribus; respondeo, eos dixisse, sic nos posse confici sanguinem Christi sine aqua; quia quod iure fieri non debet, sæpe dicitur fieri non posse: nam id possumus, quod in re possumus. Deinde familia illa, quibus aiunt: Sicut panis non fit ex sola farina, nec sanguis Domini fit ex vino solo sine aqua; accipiuntur perinde, ac si diceretur, non fieri legitime.

Alterà quæstio erat, An sacerdos præceptum habeat aquam vino miscendi? Negant hæretici oportere vinum aqua temperari in consecratione calicis: at verò Ecclesiæ aquam vino poni debere docet, in Liturgia Iacobi Apostoli clarè habetur: Postquam canamus accipientes calicem, & permiscens ex aqua & vino, & benedicens dedit. Idè etiam testantur sanctus Iustinus Martyr, in Apologia secunda ad Antoninum Imperatorem, & sanctus Irenæus libro quarto, capite quadragesimo septimo vbi ait: Dominus tempore ameno calicis sui sanguinem consecrauit. Et libro 5. calicem mixtum vocat. Cyprianus item totus est in vna integra epistola libro 2. epistola 3. ad probandum, nec calicem cum aqua sine vino rectè offerri, nec cum vino solo absque aqua. Basilus